

 SØRLANDET SYKEHUS		Somatikk Kristiansand		Generelt dokument
Rutine for håndtering av biopsier ved ØNH poliklinikk				Side 1 av 3
Dokument ID: II.SOK.ØNH.FEL.2.b-5		Godkjent dato: 27.09.2023	Gyldig til: 27.09.2025	Revisjon: 0.06

Somatikk Kristiansand/Øre Nese Hals/Øre Nese Hals fellesdokumenter/Pasienter og brukere/Sykepleiere

Hensikt:

- Sikre riktig håndtering av biopsier som gjøres ved ØNH
- Sikre at det er samsvar mellom pasientens identitet på elektronisk remisse etikett og preparatcontainer/glass.
- Unngå forbyttning av prøver
- Sikre at preparat blir lagt i preparatcontainer/glass

Ansvar:

- Lege og sykepleier som tar biopsi

Prøvetaking av huden:

Stansebiopsi

- Usterile hansker må brukes.
- Inngrepet utføres med sterile instrumenter
 - Hudstanse (biopsi punch) 2 mm, 3 mm eller 4 mm.
 - Anatomisk pinsett og bøyd iris saks
- Stanseinngrepet utføres i lokalbedøvelse, Xylocain - Adrenalin **10 mg/ml + 5 µg/ml** – grå kanyle
- Preparatet legges i biopsiglass, fylles med bufret formalin 10 % under avtrekk på skyllerom.
- Norgeplaster settes over biopsert område før hjemreise.

Trucutbiopsi - grovnålsbiopsi

- Usterile hansker må brukes
- Grovnålsbiopsi, teknikk for å hente ut tynne vevssylindere (biopsier) for undersøkelse i mikroskop.
- Inngrepet utføres med sterilinstrumenter evt UL- veiledet.
 - Trucut (bio pince)
 - Steril engangskniv til å lage snitt i huden
 - Steril kanyle til å løsne preparatet fra (bio pince)
- Trucutbiopsi utføres i lokalbedøvelse, Xylocain - Adrenalin **10 mg/ml + 5 µg/ml** – grå kanyle
- Preparatet legges i biopsiglass, fylles med bufret formalin 10 % under avtrekk på skyllerom.
- Tegaderm plaster settes over biopsert område før hjemreise.

Skjærebiopsi

- Kirurgisk fjerning av større eller mindre vevsbit – (oftest i tunge, sjeldnere tonsiller)
- Usterile hansker må brukes
- Inngrepet utføres med sterile instrumenter.
 - Steril kirurgisk pinsett, steril engangs kniv eller knivskaft med blad nr. 15.
 - Steril arterie pinsett med tupfer fuktet i Tetracain Adrenalin.
 - Sterile 10x10 kompresser (til å holde i tunga med).
- Pasienten skyller munnen med Corsodyl og det vaskes rundt munnen med vandig Klorhexidin (0,5mg/ml).
- Skjærebiopsi utføres i lokalbedøvelse, Xylocain - Adrenalin **10 mg/ml + 5 µg/ml** – grå kanyle
- Området kan evt. “nummes” med Tetracaintupfer før injeksjonen settes.
- Preparatet legges i biopsiglass, fylles med bufret formalin 10 % under avtrekk på skyllerom.
- Ha glass med kaldt vann, samt cellostoff og pussbekken tilgjengelig.

Utarbeidet av: Ellen B. Mjøs	Fagansvarlig: Marte Hosøy Novik	Godkjent av: Ikke styrt	
--	---	-----------------------------------	--

 SØRLANDET SYKEHUS	Rutine for håndtering av biopsier ved ØNH poliklinikk				Side: 2 Av: 3
Dokument-id: II.SOK.ØNH.FEL.2.b-5	Utarbeidet av: Ellen B. Mjøs	Fagansvarlig: Marte Hosøy Novik	Godkjent dato: 27.09.2023	Godkjent av: Ikke styrt	Revisjon: 0.06

Somatikk Kristiansand/Øre Nese Hals/Øre Nese Hals fellesdokumenter/Pasienter og brukere/Sykepleiere

Spyttkjertelbiopsi

- Spyttkjertelbiopsi utføres i utredningen av Sjøgrens sykdom. Inngrepet tar oftest 20 til 30 minutter.
- Sørg for at pasienten sitter godt, evt. med pute i nakken.
- Ta av yttertøy og sørg for at det er god luft i rommet.

Utstyr:

- Suturbrett fra operasjonsstua
 - Knivblad nr. 15
 - Novosyn 4/0 eller 5/0
 - Steril operasjonsduk 50 x50 med limkant
 - NaCl 9 mg/ml
 - Biopsiglass
 - Sterile hansker til lege og sykepleier
- Pasienten skyller munnen med Corsodyl og det vaskes med Klorhexidin 0,5 mg/ml (vandig) rundt munnen.
 - Steril operasjonsduk festes på pasientens bryst.
 - Spyttkjertelbiopsi gjøres i lokalbedøvelse. Xylocain - Adrenalin 10 mg/ml + 5 µg/ml.
 - Sterile hansker må brukes av lege og sykepleier.
 - Legen setter lokalbedøvelse
 - Pasienten dekkes med steril operasjonsduk
 - Det legges et lite snitt på innsiden av underleppen
 - Deretter tas det ut ca. 8- 10 spyttkjertler som sendes til histologi
 - Assister legen under inngrepet ved å holde og brette ut underleppa under inngrepet.
 - Informer pasientene at stingene vil løses opp av seg selv og god munnhygiene.
 - Send med informasjonsark «Forholdsregler etter kirurgi i munnhulen»

Håndtering av preparatet

- Sykepleier sjekker pasientens identitet.
- Sykepleier og lege sjekker at preparatet ligger i container/ biopsiglass.
- Lege utfyller elektronisk remisse - kontrollerer at elektronisk remisse skrives på rett pasient og at etikett limes på preparatcontainer.
- Sykepleier kontrollerer at remisse etikett og preparatcontainer/ glass stemmer overens.
- Biopsiglass fylles med bufret formalin 10 % under avtrekk på skyllerom.
- Ved levering av prøver til Patologisk avdeling sjekker sykepleier at preparatcontainer/ glass stemmer med prøvene som skal leveres.
- Ved overlevering til patologisk avdeling: Cito og Prio prøver legges på bord foran luke og Rutine prøver legges i hyllereol.

Cytologisk prøve

- Ved cytologisk undersøkelse kan det bestemmes forskjellige typer celler etter hvor de kommer fra, og det kan sees tegn på betennelse eller kreftforandring.
- Materiale sprøytes ut på et objektglass
- Pasientens navn, fødselsdato skrives på objektglasset med blyant. (ikke penn)
- Ved flere objektglass, merkes nummer på glass med blyant
- Legg prøveglass med prøvemateriale på i plastbeholder. Sjekk fødsels- og personnummer.
- Lege lager elektronisk remisse og sykepleier tar ut tilhørende strekkodeetikett og fester den på plastbeholderen.

 SØRLANDET SYKEHUS	Rutine for håndtering av biopsier ved ØNH poliklinikk				Side: 3 Av: 3
Dokument-id: II.SOK.ØNH.FEL.2.b-5	Utarbeidet av: Ellen B. Mjøs	Fagansvarlig: Marte Hosøy Novik	Godkjent dato: 27.09.2023	Godkjent av: Ikke styrt	Revisjon: 0.06

Somatikk Kristiansand/Øre Nese Hals/Øre Nese Hals fellesdokumenter/Pasienter og brukere/Sykepleiere

- Ved overlevering til patologisk avdeling: Plastbeholderen legges på bord foran dør, merket med Cytologi.

Ultraveiledet finnålsaspirasjonscytologi (FNAC): Se egen prosedyre.

Link: <https://ek-sshf.sikt.sykehuspartner.no/docs/pub/dok57168.pdf>

Biopsi til immunhistologisk undersøkelse: Se egen prosedyre:

Link: <https://ek-sshf.sikt.sykehuspartner.no/docs/pub/dok57261.pdf>

Flowcytologi: Se egen prosedyre: Se egen prosedyre.

Link: <http://ekweb-sshf.sikt.sykehuspartner.no/docs/pub/dok46196.pdf>

Kryssreferanser

Eksterne referanser